



# M'MWATÉLÉCO WAHUMA ÚBANDA

'YABA É' WA ÚSALANGWA  
WATSON GOODMAN

TA ÉLÉ 'YA ÚKÚCIBWA

## M'MWATÉLÉCO WAHUMA ÚBANDA

Mwingi na éno étabo nasobola Salango ca Bibiliya cahúsana nibo, nilúndúbúle make makambo ma m'málú. Heco cose cilé Salango ca Mmaha ca Abeca na i yake misahú hétulémúsahúlélwa.

Benebene Ikambo lya Abeca lyacwa “úhuma úbanda”, na húlé m'mwatéléco wa m'málú úlé húlya wa'únda úcanga ngyéla hélé búlulé. Bikyanga mtú byalémúhikyú'a búbé na úkyá'anya Mwami Yesú Kélésitú, Abeca Ewe imwene alémwibisúla 'walé na úkyeca mtéma wa húlya wa'waca, búsoka na alembe. Úhuma halya hanamanyinye ano alembe mwingi na mwa'a wa 1937, úhúca na ú lúno lusuku, ni'élémukélélésha mwingi na éno 'yane ésambo na Mwami. Nilúmbélélala núbúnge 'witange 'walé **BINO**, anga túnaitanga. — Watson Goodman (1920-2002)

# LÚ'ÚNDO LWA ABECA

1

## Yohana 3:16

Ú lúmbaka Abeca a'únjile balé m'mésé, anatanga wake Mwana wa éninga, nibo mtú hose wa m'mwaca tacimine, inibo abe na búlamu bwa ale na ale.

## Baloma 5:8

Inibo Abeca alangéshishe becu Iwake lú'úndo Iwatú'únda, lúmbaka Kélésitú atú'wéléle hatú-bele tú'élé ba'wa búbé.

## Yohana 13:1

Lusuku Iwa Sabato lúbele ta-lúnahúla, Yesú anamanya nibo 'yake ékyanga 'ya uhuma m'mésé 'yahúléléla, nibo aphoto'anye úlé

Sekyé. Nake abele a'únda bake batú bose balé m'mésé, na lúnge aba'únjile úhuca ú éshi'a.

## Úkúbúlélwa 1:5

Na lúnge byahuma úlé Yesú Kélésitú m'mwacibwa, Mwana wa ula na wa mbele úcúlwa ihuma ú ba'u, lúnge alé msoshi wa bami ba m'mésé. Ewa atú'únda na útúsú'a bwetú búbé ú ngyéla ya Iwake lu'u.

## Yelemiya 31:3

Nanahimone'eca úbalé hani-bele ni'élé búle. Suku cose ine na'únda batú ba Isilaheli, na ú bibyo inakélélésha úbalangésha lú'úndo lúshi na éshi'a.

**1 Timoteho 3:16**

Tahalé húnaha'anya, mmbiso wa únyemya Abeca m-lyetú ilanda húlé wa m'múlú: Abeca amone'ile ité súsho ya mtú, analangéshibwa nibo alé bülélé mwinci na Mtéma, Na amoninwe na bamalahika, asahúcilwe ú banyabilongo, ana'wacibwa m'mésé, Na anatélélwa mwikúlú.

**Yohana 1:1, 14**

Mbele ya Abeca ibúmba ésé, Ikambo ashibeleho; nake Ikambo abele hamo na Abeca, lúnge Ikambo abele Abeca. Nake Ikambo ahikalúcile úba mtú, anahi'ana mwingi netú, nake akyelwa na bú'ombe bwa benebene. Becu ne-

tú twamонine bwake bucunde bwa úba Mwana wa éninga abú-helwa na Sekyé.

**Yohana 14:9, 10a**

Yesú anamtoca nibo: Lúmbaka Iwa'é nilé hamucunge nenu cino suku cose, na indé húbe twikyé ine a Filipo? Wanamona ine ibé wamona Tata, ina lúnge húnashitenda bilhé nibo, Útúlangéshe Sokyé? Húbe indé twa'waca nibo ine nilé mulé Tata, na Tata alé m-nilé?

**Matayo 1:22, 23**

Bibyo byose byabele bibyo nibo ikambo lyatenjilwe na Abeca úlé ng'angúci léhúlélé nibo: Lola, m'ménga i'ahe'a cémi, nake

i'abúta mwana, Nabo ibammbúca lyake cina Emanuheli; 'wake úlú-

ndúbúla Abeca alé hamucunge netú.

## YESÚ, MWANA WA ABeca

3

Isaya 9:6

Ú bibyo ú lúmbaka Iwetú mwana abúcwa, Twahebwa mwana wa mlúme, na búkemya ibwaba ú lyake hi'ombe. Na lyake cina i'abúcibwa wa étangaca lúnge msúngúci wa étangaca, Abeca wa búbasha, Isetú wa ale na ale, Mwami wa alembe.

Luka 1:35

Malahika anamkyá'úla nibo: Mtéma wa Mmaha iwasala úbanda nobe, na búbasha bwa Abeca Húlé úbanda byose ibwa'úkúbé'éla ité écucumbé: na lúmbaka

Iwa bibyo i éshitúme húshibúcwe nobe i'abúcibwa wa Mmaha, Mwana wa Abeca.

Matayo 17:5

Ha'ébele mútenda bibyo, hicú lya mmaha lyanabalúshisha éhino; na cú'i lyanahúlana m-lélya hicu nibo: Húno i wane Mwana m'múnjwa, húna'úndéléla. Múmmungwéléle.

Bakolosahi 2:9

Lúmbaka mwingi na Kélésitú imwakyela mishinga yose ya Abeca ú mbo'o ya wake mweko.

**Yohana 9:5**

Bino bini'élé m'mésé, nilé Iwe-  
nge lwa balé m'mésé.

**Yohana 10:7**

Lúnge Yesú anababwéla nibo:  
Benebene namubwéla, Ine i mca-  
ngo wa a'akya a mi'o'o.

**Yohana 11:25**

Yesú anammbwéla nibo: Ine  
nilé icú'a na búlamu. Mtú hose  
húshi'wace ine, ana'anda ú'wa,  
i'aba mlamú.

**Yohana 8:58**

Yesú anababwéla nibo: Bene-  
bene namubwéla, Ebulahimu ha-  
bele tanabúcwa ine nishibeleho.

**Yohana 6:35**

Yesú anababwéla nibo: Ine i  
m'mima búlamu, na húlya hú-  
shicwe únilé tashihungwe nguala  
tú'ete, na lúnge húlya húshí'wace  
ine tashihungwe púsha tú'ete.

**Yohana 8:23**

Yesú anababwéla nibo; Benu  
mulé ba hano hasé, na ine nilé  
wa mwikélú; benu mulé ba mno  
m'mésé, na ine shilé wa mno  
m'mésé.

**Yohana 13:13**

Benu mulémúmbúca Mmikéca  
lúnge Isenu-búca, mwatenda bya-  
ngéne, lúmbaka bibyo i binilé.

## Matayo 14:19-21

Nake anatenda nibo: Mwi'ané hasé ú bisashi; anahénda hélya mi'ima hétero na cilya heswé cibélé, analola mwikulú anabihe-lela, anafu'úla hélya mi'ima hé-tano anaha bahikécibwa nibo bakabuléle msangano. Bose banalya na banahi'úta. Bahikécibwa bantoleca bufu'e bwa mi'ima bwanakyela bibunda i'umi na bibélé. Na baléle babele ité balúmyana bihúmbé bitano, uhumya ba'aca-na na banu'e.

## Luka 5:4-6

A'écile awe útenda, anabwéla Simoni nibo: Somuye na banobe mwifezi, muhalakéle lwenu lú-

senga m-makyé na mukele heswé. Simoni anamkya'úla nibo: Msoshi wane, búno busuku bose twa'esha túlémukela na makala, tatwayaka atú: inibo ú lúmbaka watenda bi-byo, núhalakéla lúsenga m-makyé. Ba'écile bakele banayaka heswé ca manga, na cabo senga canabalé'a úkaté'a.

## Matayo 20:30, 34

Bibyo, baho'u babélé babele bahi'akyé m'monga na ngyéla, ba'écile bahungwe nibo, Yesú alémuhétana, banahila alulú nibo: Útú'wéle misa Mwami, Mwana wa Lahuli. Yesú anahimana anbabúca, anabatoca nibo: Mwa'ú-

nda nimu'étéle é'é? Banamkya'úla  
nibo: Mwami twa'únda metú me-  
so makumbúlwe. Yesú anaba'wé-

## 6 YESÚ KÉLÉSITÚ ALÉ

Baloma 14:9

Lúmbaka Kélésitú a'ule na ú-  
cú'a únibo abe Mwami wa ba'u  
na balamu.

1 Bakolito 1:9

Abeca alé wise'elelwa, na mwa-  
húlubúcibwa nake nibo musambe  
na wake Mwana Yesú Kélésitú  
wetú Mwami.

Mi'ambo 2:36

Bibyo élongo 'yose 'ya ba Isi-  
laheli émanye benebene nibo A-  
beca am'méta Yesú, húno hú-

la misa, ana'úma ú mabo meso,  
na é'yo ékyanga banamona na  
banamcanga.

## MMBÚMBI NA MWAMI

mwabambile nibo abe Mwami  
na Kélésitú.

Bahebulaniya 1:2

M-cino suku ca éshi'a, alémú-  
tenda netú mwingi na wake Mwa-  
na. Húlya wabé'ilwe na Abeca  
úba m-yana wa bitú byose, na lú-  
nge abúmbile ésé ú lúmbaka  
lwake.

Yohana 1:3

Bitú byose byabúmbilwe na  
Abeca mwingi nake, na m-mbya-  
búmbilwe byose tahalé étu élého  
'yashabúmbilwe úshi ewe.

# YESÚ KÉLÉSITÚ I M'MACI WA MANGYA CA BOSE 7

## Baloma 2:16

Bibyo i bishibe ú lúlya lusuku  
Abeca Iwashi'ale lúbangya Iwa  
mbiso ca batú mwingi na Kélésitú,  
ité bilémúshingéléca Msahú  
Wangéne húnilémúsahúla.

## Mi'ambo 10:42

Na atúsémice nibo; túsa húléle  
batú na úbamanyi'éca nibo, húno  
Yesú i wahimí'ilwe na Abeca nibo  
abe m'maci wa mangya ca balamu  
na ba'u.

## 2 Timoteho 4:1

Na'úlakéléca ú mbele ya Abe-  
ca, na ú mbele ya Yesú Kélésitú,  
húshi'ale mangya ca balamu na  
ba'ule; lúmbaka Iwa 'wake úcwa,  
na úkéma ú bwake bwami.

## Baloma 14:10

Inibo, lúmbaka Iwa'é húbe hú-  
lémú'aléla mmbúcwa nobe lúba-  
ngya? Hange lúmbaka Iwa'é húbe  
húlémúkakya mmbúcwa nobe?  
Lúmbaka becu bose itwahimana  
ú mbele na écumbe 'ya lúbangya  
'ya Abeca.

## Yohana 5:22

Lúnge Tata talémú'aléla mtú  
hose lúbangya, inibo búbasha  
bwa ú'ala mangya abúhele wake  
Mwana.

## Matayo 25:32

Na bilongo byose ibyasanga-  
nina ú make meso; nake i'abaso-  
bola ité mngele byikyúbekanu'ya  
mi'o'o na mbúci.

## **8 ISUNGWE LÉLÉ MULÉ KÉLÉSITÚ INOSE**

### **Bahebulaniya 5:9**

**Na a'écile awe úcelecibwa; anaba so'o ya búhonya bwa ale na ale ú balya batú bose bamnyemya.**

### **Bahebulaniya 7:25**

**Na ú lúmbaka lwa bibyo, itúma anabasha benebene úhonya balya balémú'úcwa úlé Abeca suku cose, mwingi nake; lúmbaka ewe alama suku cose nibo abahúnine úlé Abeca.**

### **Yohana 10:9**

**Ine i mcango. Mnga mtú anahingéla únilé i'ahona, i'ahingéla na úhúlana, na úmona byalú'úlya.**

### **Yohana 14:6**

**Yesú anammbwéla nibo: Ine i ngyéla, na benebene, na búlamu; Tahalé mtú húnaya 'wa Tata, úshi únilé.**

### **Yohana 8:24**

**I'yatúmine namubwéla nibo: Inamwa'wa mwingi na bwenu búbé. Inamwa'wa mwingi na bwenu búbé mnga tamwa'waca nibo: Ine I Ine.**

### **Mi'ambo 4:12**

**Úhona úlémúmone'a mwingi na Yesú inose; lúmbaka tahalé lénge cina m'mésé 'yose lyahelwe batú na Abeca létwacelela úhonyibwa nalyo.**

Luka 19:10

Lúmbaka Mwana wa mtú acu-  
le úlonda na úhonya élya 'yaci-  
minine.

Úkúbúlélwa 5:9

Nabo babele mukémbo Iwémbo  
Iwa mmbésé nibo: Húbe i wace-  
lela úhénde é'yo étabo na úciba-  
túla twake túmanyi'éco; lúmbaka  
wayakilwe, na ú lobe lu'u, wana-  
sunguléla Abeca batú ba élongo  
'yose, na ba atendeci ose, na ba-  
langamsenge bose.

Bakolosayi 1:12-14

Muhangye Isetú Abeca hamu-  
cunge na úsohakélwa, watúbashé-  
she úkya'anya ébangyú 'ya úyana

masoka ma Abeca ma'ungéla ba-  
ke batú m-mbwake Bwami bwa  
lwenge. Atúhonyinye ihuma  
m-makala ma ahulú, anatúhangú-  
la na útúhingéca m-mbwami bwa  
wake Mwana wa'unda; únibo  
mwalé imwatwamonena lyetú i-  
sungwe na úkakyélwa metú ma-  
bé.

1 Bakolito 1:30

Inibo ewe Abeca iwamusambi-  
ce na Kélésitú Yesú, húkyo wa-  
'écilwe nake nibo abe bwetú bwe-  
nge, na ú lúmbaka Iwa Kélésitú,  
Abeca ahulútúbala nibo twashilú-  
lama ú make meso, túsele batú  
ba Abeca basungulwa.

**Baloma 5:9**

**Na úhéta byose, mnga twacwa úbalwa úba balúlama ú meso ma Abeca itwahonyibwa na élokwa 'ya Abeca.**

**Matayo 26:28**

**Lúmbaka húno i wane mshi wa'omice Alaki, wasú'ile ú lúmbaka lwa batú manga, 'wa úbahumya búbé.**

**Bahefeso 1:7**

**Twamona lyetú isúngwe mwinci na lu'u lwa Kélésitú, na úkakyélwa bwetú búbé, ité bilé ubula 'wa bú'ombe bwa Abeca.**

**Bahebulaniya 9:14**

**Na mnga bilé bibyo, ibé mshi wa Kélésitú wahéta. Ewe ahúlú-**

'witanga ewe imwene úlé Abeca mwingi na Mtéma wa ale na ale, úba lútaké líshi na asembo. Wa-ke mshi i húshishi'úle metú malénga na mi'ambéci yasona, úni-bo túbashe ú'ambéla Abeca mla-mu.

**1 Petelo 1:18, 19**

**Na ité binikyé, mwasúngúcilwe únibo muhume m-yenu mishinga yashacelela, hélya hémwakya'anyinye ú bashi'úlúca wenu, ti ú bitú byasona, bya milénga na bya bú'engye; inibo mwasúngúcilwe na mshi wa ékúci 'ya m'mú-lú wa Kélésitú wahikana ité mwana wa m'mo'o húshi na ele-ma hange asembo.**

## Bahefeso 2:8, 9

Lúmbaka mwahonyibwa ú bú-'ombe bwa Abeca, na ú bú'waca. Búno búhonya tabwahuma úmulé; élé éha'é 'ya Abeca, lúnge tamwahonyibwa ú menu makala lúmbaka mtú anacwa 'wihangya.

## Baloma 5:1

Ú bibyo mnga twahúlúbalwa úba balúlama ú meso ma Abeca ú bú'waca, túlé na alembe úlé Abeca, ú lúmbaka lwa wetú Mwami Yesú Kélésitú.

## Bangalatiya 5:6

Lúmbaka úba mwangi na 'wismbya na Kélésitú Yesú, ú'éléla bútende ta'úna'watéléca atú, ha-

nge úsha'éléa bútende ta'úna'watéléca atú, inibo éna'watéléca inose úlé ú'waca úlémú'amba m'mambó m-lú'undo.

## Yohana 6:28, 29

Banamtoca nibo: Tú'été biléhé na túcelece ú'amba mi'ambo ya Abeca? Yesú anabakya'úla nibo: M'mambo wa Abeca i húno, mu'wace húlya wahicilwe nake.

## Yohana 20:31

Inibo héno yasalangilwe, lúmbaka mu'wace nibo, Yesú i Kélésitú, Mwana wa Abeca; na mwangi na ú'waca ewe, mube na búlamu mwangi nake.

**Sabuli 103:11**

**Na ité bilé ikúlú búle na ésé,  
bibyo i bilé úcúnda 'wa Iwake  
lú'undo ú balya banyemya Abeca.**

**Sabuli 103:17**

**Inibo lú'undo Iwa Abeca lúlé  
ú balya bamnyemya ale na ale,  
na make masoka imaba ú byabo  
bibúci byose.**

**Mika 7:18**

**Úlya ta'úlé ange Abeca alé ité  
húbe Mwene'ombe; húbe húlé-  
mukakyéla búbé balya bobé batú  
ba'élama. Lúnge 'yobe élokwa  
ta'ékyú'úba ale ose, inibo húlé-  
mulangésha becu lobe lú'undo  
lúshi na éshi'a.**

**Tito 3:5**

**Ahúlútuhonya, ti lúmbaka twa-  
'ambile mi'ambéci héhé búlulé,  
inibo atúhonyinye ú cake ngena,  
na útúsú'a 'wa úbúcwa abélé na  
ukalúlwa úba ba mmbésé na Mté-  
ma wa Mmaha.**

**Sabuli 108:4**

**Lobe lú'undo lúshi na éshi'a  
Iwatúngya makúlú mose, na bobé  
bu'waca búlé úhúla m-lúlele lose.**

**Malélo 3:22, 23**

**Lú'undo Iwa Mwene'ombe lú-  
shikyú'úwa, hamo na make ma-  
soka, bilémukélélésha útulé; lúlé-  
mú'úba Iwa mmbésé lú'yelo lose  
na benebene lúlé ité cúa lé'élé-  
múcú'a.**

**Isaya 55:1**

Bino, mtú hose húlé na púsha, mucwe úlúkyé, lúnge húlya húshi na bilébwa, mucwe úkúla mabele únilé mulye. Ibibyo, mucwe mu-kúle ma'onde na mata, úshi bo-kyo na úshi ékúci.

**Matayo 11:28**

Mucwe únilé mmbose balémú-'ubakana na banyemenwa na mi-ciko, na ine inamuha bwiholeco.

**Úkúbúlélwa 22:17**

Mtéma na mya balémútenda nibo: Ca'úno. Na húlya hose hú-lémúhungwa, nake alémútenda nibo: Ca'úno. Na húlya húlé na

púsha, acwe; ahénde makyé ma búlamu ngana.

**Isaya 1:18**

Bino mucwe tú'éte hihwé, Mwene'ombe atenda, bwenu búbé búna'anda úba bwatú'úla manga, ibwaba bwammaha manga ité lu-bula, lúnge búna'anda úba bwa-tú'úla ité mshi, ibwaba bwamma-ha ité masala ma m'mo'o.

**Yohana 7:37**

Ú lusuku lwa éshi'a i lwabele lusuku lwa m'mólú úhéta ci-nge. Yesú ibyahimanine na ana-sa'úla cu'i nibo; Mnga halé hú-lé na púsha, acwe únilé asole.

## 1 Yohana 3:10

Mumone étú 'yabekanu'ya bwasé bana ba Abeca na ba Wamwítú; mtú hose húshimu'éta malé búlulé hange washa'únda mmbúcwá nake, húkyo talé mwana wa Abeca.

## Baloma 8:14, 15

Lúmbaka bose balémúlombo-lwa na Mtéma wa Abeca, babo i bana ba Abeca. Lúmbaka tamwakya'anyinye Mtéma wa úmubé'a baca na lúnge húlémúmu'usha boba, inibo mwakya'anyinye Mtéma wa úmukalúla úba bana ba Abeca na ú bibyo túlémúléla: A Tata wane.

## 2 Bakolito 6:17, 18

Ú bibyo indé muhume mwingi nabo, na mwibekanu'ye nabo, bino ibyatenda Abeca; mule'e ú'úma étú élé búnyonyo, na ine inamukya'anya. Lúnge ine inaba Isenu na benu imwaba bane ba'wambaka na yane misé'a, ibyatenda Abeca Mmbasha wa byose.

## Bafilipi 2:15

Únibo mube bana ba Abeca bashi na busonu na balé ng'eneng'ene, lúnge bashi na asembo mwingi na batú bahilúbya mno m'mésé na bwabo búta'amane na mabé. Mwacelela úkyá'a mwingi nabo ité tútonde na cuba bilé m-lúlele.

## Bangalatiya 5:19, 21

Na mi'ambéci ya mweko hélé bwasé, nayo i héno: búhekya, búnyonyo, bú'aba, úbindama i-húna bibú'a, búloki, lúsombo, masa'ala, bongwa, élokwa, bú-sobe'anya, 'wibekanu'ya, na mahikéco ma búpé, mi'éci yasona, búlalú, úhelwa, na hénge hélé ité hékyo. Mwékyo mi'ambéci ya mweko hénamubwéla, ité binamubwécile ale nibo balémú'amba mi'ambéci yahikana na hékyo tabashiyane Bwami bwa Abeca.

## Baloma 13: 13, 14

Túnyatéle m-mishinga ya nebene, ité batú balémúnyata

m-cúba, na túle'e úba ité bahe-lwa, na balalú, na bahekya, na balémú'wisémba byasona, na balémúsa'aca, na túle'e úba na bongwa. Inibo mu'wate búlamu bwammbésé bülé na Mwami Yésú Kélésítú, na mwicibéle yenu myeko lúmbaka hénahémwa na 'wisémba.

## Túlébé 23:31, 32

Tú'olwa úkele'wa na ma'onde éna'anda úba malé ma ékúci lúnge matú'úla, indé wacelela 'willole húbe imwene ité imalé m'macuba, na ú bibyo hemo malémú'olola byangéne ité imana'úla-lú'ya.

Mako 10:17-22

Yesú ahúmatú'ile nibo aye, a-sele m-ngyéla húmo mtú ana-cwa lúbélo, anammbindéla ma-cu, anamtoca nibo: Mmikéca wangéne ni'éte biléhé nibo niba-she úyana búlamu bwa ale na ale? Yesú anamtoca nibo: Lú-mbaka Iwa'é wambúca wangéne? Ta'úlé wangéne húshi húmo ino-se, nake iwe Abeca. Wikyé mi'-a'é: To'olwa úyakana, tú'olwa ú'éta bú'aba, tú'olwa úhiba, tú'-olwa úcingélélá bange, tú'olwa úcimbélélá, únyemye sokyé na nyo'okyé. Húlya mtú anammbwé-la nibo: Mmikéca hékyo mi'a'é yose nahé'wacice binibebele ni'élé

m'mwambaka. Yesú anamlola na meso ma ú'únda ewe, anambwéla nibo: Wahúhélwa na ikambo lémo: Soya, úye úkúca byose byúlé nabyo, úbihe ba'ene na húbe iwaba na bútunga mwikú-lú, washicwe únjanga. A'écile a-hungwe lélyo ikambo anakanga mshina, anahikéla na asusu, lú-mbaka abele na bútunga manga.

Matayo 22:37, 38

Yesú anamkyá'úla nibo: Ú-'únde Mwene'ombe Abeca obe na hobe Mtéma hose, na bobe búlamu bose, na bobe bwenge bose. Húno i m'ma'é wa m'málú na lúnge i wa úbalé'a.

## 1 Bakolito 6:9, 10

Benu tamwokyé nibo, balya ba'étéléci ba mabé tabashiyane Bwami bwa Abeca? Tamu'olwa úcimbélélwa: bahekya, hange balémúbindamina bibú'a, hange ba'aba, hange balúmyana balémúlalana bobene, na ba'acana balémúlalana bobene, hange bahibi, hange balalú, hange batú'ani, hange banyaki; tabashiyane Bwami bwa Abeca.

## Yakobo 1:22

Tamu'olwa 'wicimbélélá benu bobene na úsohakélwa na úhungwélélá ikambo lya Abeca inose, inibo mube mú'éta bilyatenda.

## 1 Yohana 3:7, 8a

Bane bana, mtú ta'olwa úmucimbélélá. Húlya húlémú'éta malé búlulé húkyo i húlé búlulé ité Kélésitú byalé búlulé. Na húlya húlémú'éta búbé alé mtú wa Wamwitú, lúmbaka ú huma úlúbalé'o húkyo Wamwitú i wíkyú'éta bubé. Ú bibyo i'yatúmine Mwana wa Abeca amone'a lúmbaka abúngye mi'ambo ya Wamwitú.

## Bahefeso 5:6

Tahalé mtú wa úmucimbélélá na makambo ma búlema, lúmbaka bibyo i bilémútúma Abeca alokelwa balya balémú'ema únyemya ewe.

## Esekiheli 18:20

**Húlya** hose húshi'ête búbé i húlya húshi'we. Mwana tashi'wace úhe'a búbé bwa sekyé, hange sekyé tashi'wace úhe'a búbé bwa wake mwana. Inibo mtú wangéne i'ahebwa bú'ambi, ú lyake hi'éta byangéne, na mtú wasona i'ahe'a bwake búbé ú lyake hi'éta byasona.

## Baloma 5:12

Búbé bwahingécile m'mésé ú lúmbaka lwa mtú húmo húlémúbúcibwa Alamu, na búbé bwanalusha lu'u. Na bibyo lu'u Iwanahúléla batú bose, lúmbaka batú bose ba'écile búbé.

## Túlébé 11:19

**Húlya** mtú walangésha ú'éta byangéne i'alama, inibo húlya hose húlémú'wicindé'a ú'éta búsonu i'a'wa.

## Baloma 8:6

Lúmbaka malénga ma búmtú malémulusha lu'u, inibo malaya malénga ma Mtéma malémulu-sha búlamu na alembe.

## Yakobo 1:15

Haho úlya 'wake 'wisémba 'wasona 'wanawa úhe'a cémi 'washibúte búbé, na búlya búbé mnga bwawa ú'oma bwashibúte lu'u.

**Yohana 10:17, 18**

'Yatúma Tata angúnda lúlé lúmbaka natanga bwane búlamu, nibo lúnge nabuhénde. Tahalé mtú húshinyake ine hebo, lúmbaka nabútanga ú 'wane ú'únda. Nilé na búbasha bwa úbutanga, lúnge nilé na búbasha bwa úbuhénde. A'o i alaki anahelwe na Tata.

**Luka 7:14, 15a**

Anahúlélála ha'onga nake, ana'úma élya éhe'elo 'ya bitúmba, balya babele bahate éhe'elo élémo étúmba banahimana. Yesú anatenda nibo: Húbe m'mwambaka na'úbwéla byú'a. Elya étúmba ibi'yabyú'ile 'yanahi'ana

hasé, 'yashibalé'a útenda. Yesú anammila úlé inyakyé asele mlamu.

**Yohana 11:43, 44**

A'écile awe útenda bilya; ana-sa'úla cú'i lya m'málú nibo: Lasalo cwa'úno, na úhúlane. Húlya húbele wa'wa, ibyahúlanine nake akangwa m-mwenda wa mbungé-léle, ú makúlú na ú mabo'o, na 'wake ú búshú akangwa mpepe wa ndelele. Yesú anababwéla nibo: Mkangúle, mumle'e ahikéle.

**Úkúbúlélwa 1:18**

Na lúnge nilé mlamu; nibele wa'wa, na bino nisele mlamu ale na ale. Nilé na búbasha úbanda lu'u, na úbanda na abondelwa.

**Ú'engeleca Mi'a'é 5:7-21**

**Úle'e úba na túnge túbeca ine  
inose.**

**Úle'e ú'éta mléndé wabakywa,  
wa étu 'yose 'ya mwikúlú hange  
élé úsé m'mésé, hange élé m-ma-  
kyé úsé, úle'e ú'ébindamina ha-  
nge ú'é'ambéla.**

**Úle'e útenda cina lya Mwene-  
'ombe Abeca obe ngana; lúmba-  
ka Mwene'ombe i'abala húlya  
húlémútenda lyake cina ngana  
úba mlúbi.**

**Úcange lusuku Iwa Sabato na  
úlúnyemya, ité Mwene'ombe A-  
beca obe bya'úhile m'ma'é. Suku  
mtúba ú'ambe yobe mi'ambo yo-  
se, na lusuku Iwa mwenji i Sa-**

bato ya Mwene'ombe Abeca  
obe. . .

**Únyemye sokýé na nyo'okyé,  
ité Mwene'ombe Abeca obe bya-  
'úhile m'ma'é, únibo cobe suku  
ca úlama cibe manga. . .**

**Úle'e úyakana.**

**Hange úlalana.**

**Hange úhiba.**

**Hange úcimbéléca inobe ma  
búpé.**

**Úle'e 'wisém̄ba m'maci wa i-  
nobe, lúnge úle'e 'wisém̄ba nu-  
mba ya inobe, hange yake ndalo,  
hange wake mca, hange wake  
m'mambi, hange yake ng'ombe  
ya mlúme, hange yake púnda,  
hange étu 'yose élé na inobe.**

## Yelemiya 23:24

Tahalé mtú húnabasha 'wibisa úlya, únibo nale'e úmmona. Húbe twikyé nibo ine nilé hatú hose, mwikulú úbanda ésé?

## Túlébé 15:3

Mwene'ombe alémúmona hatú hose, nake alémú'esha ú lúmbaka lwetú, mnga twa'éta byangéne hange byasona.

## Luka 8:17

Lúmbaka tahalé ikambo lyabisama léshishibisú'e, lúnge lyabiswa léshishimanyibwe.

## 1 Yohana 1:9

Na mnga twanahibanga bwe-tú búbé úlé Abeca, ibé twa-

m'mwaca ewe m'mwacibwa lúnge ewe mlulé húnabasha útúkakyéla bwetú búbé, na útúshi'úla na búsonu bose.

## Sabuli 139:8, 12

Mnga ine nahela mwikulú, húbe húlé'o. Na mnga nalala usé m'mésé 'ya lu'u, lúnge húbe húlé'o. . . Na éna'anda úba ahulú ta'abisa étú, inibo busuku bülémúlangala ité mcúba: Na lobe Iwenge Iwacelela.

## Ayuba 34:21, 22

Abeca a'esha úlola ngyéla cose ca batú, úlya ta'ulé ahulú a'wéla a úbisa ba'wa búbé, nibo bahume 'wa Abeca.

## 22 LÚBANGYA LWA ALE NA ALE LWA BASHA'WACA

### 2 Petelo 3:7

Inibo ikúlú na ésé 'ya cino suku, byabé'élwa aya, ú lélya i-kambo lya Abeca bya'úngwa ú-húca ú lusuku Iwa lúbangya, na Iwa m-momo wa balya batú basha'waca.

### Matayo 25:46

Babo ibaya ú'úbakanyibwa ale na ale; inibo balúlé ibaya m-mbúlamu bwa ale na ale.

### Matayo 13:41, 42

Mwana wa mtú i'ahila bake bamalahika, nabo iba'úmbéléca byose bilémútúma batú ba'éta búbé, na ba'éci ba búbé; na úbi-

humya m-mbwake Bwami, na ú-bahalakéla mwihambé lya aya; na ú'o i úshibe úléla na ú'angya menyo.

### Sabuli 9:17

Lu'u élé ésaka 'yabé'élwa baso-nu bose, na balya bose ba'ema Abeca.

### Matayo 18:8

Mnga obe úbo'o hange obe ú-kúlú 'wa'úlúbya, ú'ú'alake na wa'-úhalake búle nobe, byacelela úhingéla m-mbúlamu húlé na é-púpú 'ya úbo'o hange 'ya úkúlú, halé úba na mabo'o mabélé na makúlú mabélé, na úhalakélwa m'maya a ale na ale.

**Bahebulaniya 9:27**

**Na bilya batú ibabé'élwa ú'wa lúkendo lúmo, na hanuma ya lu'u úlé ú'alélwa lúbangya na Abeca.**

**2 Petelo 2:9**

**Bibyo Mwene'ombe ahikyé ité binahonyibwa batú bamnyemya ihuma m-yabo mikele'o, na úso'-ola bashi bülulé mwingi na mi'-ubakano úhúca ú lusuku Iwa lúbangya.**

**1 Yohana 4:17**

**Na éno 'yalangéssha nibo lú'undo Iwawa úcelecibwa m-tulé, úlé útenda nibo túle'e úba na boba ú lusuku Iwa lúbangya, lúmbaka ité bitulé mno m'mésé,**

**byahikana na byabele Yesú Ké-lésitú.**

**Mi'ambo 17:31**

**Lúmbaka abé'a lusuku Iwashi-'aléle balé m'mésé lúbangya lúlé bülulé, úlé húlya mtú wasobocile i'éta húno m'mambo. Nake ahele batú bose benebene ya mano makambo 'wa icúla húkyo mtú ihuma m-mba'u.**

**2 Bakolito 5:10**

**Lúmbaka becu bose twacelela túmone'e ú meso ma Kélésitú ú'alélwa lúbangya nake; únibo mtú hose akya'anye bú'ambi bwa mishinga yose ya'écile, ú mangéne hange ú masona.**

**2 Bakolito 8:9**

Lúmbaka nikyé bilé bú'ombe bwa wetú Mwami Yesú Kélésitú: Ewe abele mtúnga, na acule úba m'mene ú lúmbaka Iwenu éna'anda úba abele mtúnga lúmbaka bwake bú'ene búmutúngye.

**Mi'ambo 4:33**

Ndúmwa cahúlúbangéla mibanga ya úcú'a 'wa Mwami Yesú na makala mose, na Abeca anabaha pelo manga.

**Baloma 5:15**

Inibo élya éha'é 'ya Abeca ta'yabele ité búlya búsonu bwa Alamu. Lúmbaka ú búsonu bwa mtú húmo, bwatúmine batú ma-

nga balémú'wa; inibo bú'ombe bwa Abeca bwahétakana úba bwa m'mulú na ékabi 'yalémúhana ngana ú batú manga mwingi na bú'ombe bwa mtú húmo, Yesú Kélésitú.

**Tito 3:7**

Únibo túbalwe úba batú balé búlulé ú meso ma Abeca ú bwa-ke bú'ombe na twakya'anye bú-yana bwa búlamu bwa ale na ale, bútwahise'elela.

**2 Bakolito 9:15**

Abeca ahangyakúlwé, ú lú- mbaka Iwa 'yake ékabi 'yangéne étúshinabasha úhangya ité bi'ya-celela.

**Matayo 3:2**

Múhikyú'e, lúmbaka bwami  
bwa mwikúlú búlé habwéhé.

**Luka 13:3**

Namubwéla, Tabilé bibyo i-  
nibo mn̄ga benu bange tamwa-  
hikyú'a mmbose múhoma bilya  
ng'ine.

**Mi'ambo 3:19**

Bino muhikyú'e na muhoto'e  
úlé Abeca, lúmbaka bwenu búbé  
búcingyibwe.

**Mi'ambo 17:30**

Ú bibyo Abeca akakyile bilya  
bikyanga byose byabele mtú ta-

namanya, inibo bino, alémúsémya  
batú bose habalé nibo bahikyú'e.

**2 Bakolito 7:10**

Lúmbaka ébebo élémú'ambi-  
bwa na Abeca i ékyútúma mtú  
ahikyú'a, na ú'o úhikyú'a úshi-  
hemo 'wihanangéla 'washilushe  
búhonya 'walé. Inibo úbebelelwa  
'wahuma ú mbo'o ya bya ésé 'wi-  
kyúlusha lu'u.

**Esekiheli 18:31**

Múhalake búle bwenu búbé  
bose búmwa'écile, lúnge mu'ete  
malénga na mitéma úba bya-  
mmbésé. Lúmbaka lwa'é benu  
ba Isilaheli mwa'únda ú'wa?

**Mako 2:5**

Yesú a'écile amone 'wabo ú-waca, anabwéla lúlya lú'ata nibo: Wane mwana, bobe búbé bwa'wélwa ngéna.

**Isaya 55:7**

Mnga mtú wa búbé ale'a cake ngyéla, na mtú wasona ale'a make malénga; na úhúto'a úlé Mweene'ombe. Nake i'amkakyéla; Na mnga aphoto'ela Abeca wetú, Nake i'am'mwéla misa benebene.

**Esekiheli 18:21**

Na mnga mtú wasona ale'a ú'éta búbé, na únyemya yane mi'a'é, na mnga a'éta byalúlama

na byangéne, húkyo tashi'we, benebene i'alama.

**Mi'ambo 5:31**

Abeca ahele húkyo mtú anyemu a ibé'a ewe 'wake úbo'o 'wa mlume, nibo abe Msoshi na Mmonya, wa úha ba Isilaheli ékyanga 'ya úhikyú'a na úkakyélwa bwabo búbé.

**Úkúbúlélwa 3:20**

Lole nahimana ha ébé na úhungwéléle binilémútengya; na mnga mtú ahungwa lyane cí'i na úbukúla ébé, inahingéla mmake m-numba na inalya hamucunge nake, nake i'alya hamucunge nane.

## 1 Yohana 2:15, 16

Tamu'olwa ú'únda ésé, hange byose bilé m'mésé. Na mnga mtú ana'únda ésé, lú'úndo Iwa Isetú talulé mwingi nake. Lúmbaka 'yose élé m'mésé ulé 'wisémba 'wa mweko, na 'wisémba 'wa meso, na 'wimona lúmbaka Iwa bitú bya m'mésé, bibyo byose tabyahuma ulé Isetú, inibo byahuma m'mésé.

## Bakolosayi 3:2

Mulénganye malé mwikulú, tamulénganye malé m'mésé.

## Tito 2:11, 12

Lúmbaka Abeca awa úkubúla bwake bú'ombe bwa úhonya batú

bose. Na búbo bú'ombe bwatú-hikéca ú'ema búsonu, na 'wisémba bya m'mésé, na úlama twate'eleca, na úba bülulé, na únyemya Abeca m'méno ésé étulé m'mélé.

## Isaya 1:16

Mwisú'e, múhamu'e; múhume bülubé bose bwa yenu mishinga bühume úmbele nane; múle'e bülubé.

## Bahefeso 5:11

Lúnge tamu'olwa úsamba na batú balé na mi'ambéci yashacelela ya ahulú, inibo muhésahúle bwasé.

## Esekiheli 36:26

Inabaha mtéma wa mmbésé, na úbé'a mmúkyá wa mmbésé mwingi nenu. Na inahumya mtéma wa hibwe na úbaha mtéma wa nyama.

## Yohana 3:3

Yesú anamkyá'úla nibo: Bene-bene na'úbwéla, mnga mtú tabúcwa lükendo lwa abélé, tanabasha úmona Bwami bwa Abeca.

## 1 Yohana 2:29

Mnga mwikyé nibo ewe alé mlúlé, indé mumanye nibo, mtú hose húlémú'amba bilé m-mbú-lúlé húkyo i mwana wa Abeca.

## 1 Petelo 1:23

Lúmbaka tamwabúcwa ú mbúto ya bamasenu bashilu'u, inibo ú hélya mbúto yashabola ya Ika-mbo lya Abeca lélé na búlamu, na lyalama ale na ale.

## 1 Yohana 5:18

Twikyé nibo mwana hose wa Abeca tana'éta búbé, lúmbaka Mwana wa Abeca, alémúm'munga na húlya mmbé.

## 2 Bakolito 5:17

Na mnga mtú hose alé mwingi na Kélésítú, ibé asele ébúmbwa 'ya mmbésé, mishinga ya ale iyaba yawa úhétana; lole yose yú'úba hésele ya mmbésé.

## Bangalatiya 5:24

Na balya batú ba Yesú Kélésitú bayakya yabo myeko, hamucunge na maléngá masona, na 'wabo 'wisém̄ba byasona.

## 1 Petelo 2:24

Kélésitú ewe imwene ahe'ile bwetú búbé m-wake mweko na úbambwa ú étē; únibo mnga itwaba ba'u ú búbé, twa'abe balamu balama búlulé. Mwahonine ú lúmbaka Iwa mihande ya 'wake úkombwa.

## Bahefeso 2:1, 6

Benu-bange mubele ba'u ba mitéma lúmbaka Iwa bwenu búsonu na bwenu búbé. . . Nake

atúcúcile mwinci na Yesú Kélésitú, anakémya becu hamucunge nake, m'mésé 'ya mwikulú.

## Bakolosayi 3:1

Na mnga mwacú'ile hamucunge na Kélésitú, ibé mulonde malé mwikulú, i 'wi'akye Kélésitú, ú úbo'o 'wa mlume 'wa Abeca.

## Baloma 6:2, 11

Búpé, tibibyo. Becu bahulú-'wéla búbé, itwakélélésha lúnge biléhé úba mwinci na búbé? . . . Ú bibyo benu bange mwilénganye úba ba'u ú búbé, na balama lúmbaka Iwa Abeca, mwinci na úsambibwa na Kélésitú Yesú.

## Bangalatiya 6:8

Húlya wabyala mishinga yasona ya mweko i'akémbúla lu'u; inibo húlya wabyala byasohakéca Mtéma wa Abeca, m-múkyo Mtéma i'akémbúla búlamu bwa ale na ale.

## Yohana 3:14, 15

Na ité Musa byahani'ile ngyo'a ya mlénga ú até mlya mwilúngú, bibyo na Mwana wa mtú i byacelela úhani'wa, nibo mtú hose wam'mwaca abe na búlamu bwa ale na ale mwingi nake.

## Yohana 5:24

Benebene namubwéla, húlya húlémúhungwa lyane ikambo, na

ú'waca húlya wambicile, húkyo i húlé na búlamu bwa ale na ale, lúnge tashi'alélwe lúbangya, inibo ibé awa uhuma m-lu'u na úhingéla m-mbúlamu.

## Baloma 6:23

Lúmbaka bú'ambi bwa búbé lúlé lu'u, inibo ékabi 'ya Abeca 'yalémúhana ú ngana búlé búlamu bwa ale na ale, mwingi na úsambibwa na Kélésitú Yesú wetú Mwami.

## Yohana 17:3

Na búno i búlamu bwa ale na ale, nibo batú bamanye húbe Abeca wa benebene, na Yesú Kélésitú húhicile.

## 1 Yohana 3:18, 19

Bane bana tabyacelela lwetú lú'úndo lúbe ú makambo hange 'wisúngé'a, inibo lwacelela lúbe lú'úndo lwa benebene, lóbé mwinmonya m-yake mi'ambo. Léno ikambo i léshitúme becu úmanya nibo túlé batú ba benebene, na becu itwakyebeleca yetú mitéma, nake ahikyé byose.

## Bangalatiya 4:6

Etú 'yalangésha nibo benu musele bake bana, Abeca ahicile Mtéma wa wake Mwana mwinginetú, húlémútenda ú cù'i lym'mólú nibo: Aba, Inibo Tata.

## 1 Yohana 4:13

Éno i'yatúmanyi'éca nibo twi-ekye mwingi na Abeca, nake alé m-túlé, lúmbaka atúhele wake Mtéma.

## Yohana 14:21

Húlya wa'waca yane mi'a'é, mnga anahényemya, húkyo i wangúnda, i'a'únjwa na Tata; ninúnge inam'múnda na 'wilangésha 'walé.

## Baloma 8:16

Mtéma wa Abeca húlémúshi-itá itenda hamucunge na yetú mitéma nibo becu túlé bana ba Abeca.

## Baloma 14:17

Lúmbaka Bwami bwa Abeca ta'úlé úlya na úsola, inibo búlé búlulé, na alembe na úsohakélwa bilémúhanwa na Mtéma wa Mmaha.

## Bangalatiya 2:20

Lúmbaka talé ine i walama, inibo Kélésitú i mlamu mwingi nane. Na bino búlamu búnile nabo m-mweko, nilé nabo mwí-waca Mwana wa Abeca wangú-njile, na anahitanga ewe imwene ú lúmbaka lwane.

## Isaya 12:3

Na 'wa úsohakélwa imwataha makyé m'mécima 'ya búhonya.

## Sabuli 16:11

Húbe iwandangésha ngyéla ya úndombola ú búlamu; nakyelwa na sohakélwa obe ú meso, na hobe m'mwatéléco wanjohakéca ale na ale.

## Yohana 15:11

Namubwéla mano makambo nibo bwane búsoka búbe mwingi nenu, na bwenu búsoka búbe bwacelela.

## Yohana 17:13

Inibo bino nacwa ú'o olé, lúnge mano makambo namatenda ni'élé m'mésé, nibo yane sohakélwa hékyele mwingi nabo.

## Baloma 6:16

Benu mwikyé nibo, mnga mwanahitanganga ú'ambéla húmo mtú na úmnyemya, ú bibyo mwacelela úba baca ba húlya húmwanyemya; mnga mule ba'ambi ba búbé bülémúlusha lu'u; hange mnga mulé na anyemya alémútuma batú balémúlama bülulé ú meso ma Abeca.

## 2 Batesaloniki 1:7-9

Na úha balémú'úbakana 'wihoa hamucungé netú. Nake i'a'éta bibyo hashikúbúle wetú Mwami Yesú ú huma mwikulú; hamucunge na bake bamalahika ba búbasha; mwingi na aya alémúky'a

na úso'ola balya bashikyé Abeca na m'mando; na balya bashamyemya Msahú Wangéne wa Mwami wetú Yesú. Ibabengecibwa na m'mando wa ale na ale, na úhumatú'ibwa ú meso ma Mwami Yesú na úhalakélwa búle na búbasha bwake bwahangybwa.

## Ú'engeleca Mi'a'é 11:26-28

Lole, lúno lusuku nabé'a úmbole nenu pelo na misémbo; imwaba na pelo mnga mwahungwéléla milakélécya Mwene'ombe Abeca enu; na imwaba msémbo mnga mwa'ema úhungwéléla milakélécya Mwene'ombe Abeca enu.

**Matayo 10:32, 33**

Na mtú hose húshihibange ine mbele ya batú, ninúnge inahibanga ewe mbele ya Tata wa mwikulú. Na mtú hose húshi'eme ine mbele ya batu ninúnge inahitúna ewe mbele ya Tata wa mwikulú.

**Luka 9:26**

Na mtú hose húshimone ine abúle na bino byane binwa, Mwana wa mtú i'ammonena abúle nakúnge, hashicwéle m-mbwake búcunde na bwa sekyé na bwa bamalahika ba mmaha.

**1 Yohana 2:23**

Na mtú hose húlya húlémúha-'anya wake Mwana, ibé aha'anya

Sekyé; na húlya wa'waca Mwana i wa'waca Sekyé bilya bilya.

**Bafilipi 2:11**

Na batú bose bú'waca nibo Yesú kélésitú alé Mwene'ombe, únibo Abeca Isetú ahebwe anyemu.

**Baloma 10:9, 10**

Lúmbaka mn̄ga wanalúmbya Yesú na obe anwa nibo alé Mwami, na úm'mwaca m-mobe mtéma nibo Abeca ahúlú'úmcúla uhuma ú ba'u imwahonyibwa. Lúmbaka mtú alémú'waca mwingi na wake mtéma na Abeca alémú'úmmmbala úba mlulé, na mtú alémwibanga ú ake anwa na úhonyibwa na Abeca.

**Bahefeso 6:11**

Mu'wate macimu mose ma Abeca ma ilwana namo, lúmbaka mubashe úshimi'a na úlwana na bú'oso'e bwasona bwa Wamwitú.

**1 Petelo 5:8**

Mwi'únge na ú'esha, lúmbaka wenu msongeleci Wamwitú, alé ité tambwe hélémúcimbú'a-cimbú'a iya walonda mtú hé-mmíne.

**Matayo 4:1, 10, 11**

Bibyo Yesú anahilwa na Mtéma mwilúngú, nibo akele'we na Wamwitú. . . Bibyo Yesú ana-

mmbwéla nibo: Soya ú'o Wamwitú, lúmbaka Byasalangwa byatenda nibo, húbé úbindamine Mwene'ombe Abeca obe na úmmúna. Haho Wamwitú anamle'a na bamalahika banacwa úm'mambéla.

**Mi'ambo 26:18**

Na'úhila nibo úbakumbúle meso, lúmbaka bakalú'e ihuma m'mahúlú, na úya m-lwenge; bahume m-mbúbasha bwa Wamwitú na úya úlé Abeca, lúmbaka bashi'wace ine bakakyélwe mabo mabé na úyana búci'é hamucunge na balya batú basobolwa na Abeca.

## Yakobo 4:7, 8a

Ú bibyo indé munyemye Abe-  
ca; na úlwana na Wamwitú, nake  
i'amúséna. Mushekenene úlé A-  
beca, nake i'ashekenena úmulé.  
Múshi'úle menu mabo'o a benu  
babé, sú'úlúle yenu mitéma a be-  
nu bacimbéléla. . .

## Baloma 8:35, 37

Alé beni húshitúbekanu'ye na  
lú'úndo Iwa Kélésitú? Hélé mi-  
'ubakano hange lú'úbya, hange  
shingoshingo, hange alüké, hange  
úyakwa na mwele? . . . Inibo  
mwingi na mano mose túlémúhé-  
ma ú lúmbaka Iwa Abeca watú-  
'únjile.

## 1 Yohana 3:8

Na húlya húlémú'éta búbé alé  
mtú wa Wamwitú, lúmbaka uhu-  
ma ú lúbalé'o húkyo Wamwitú i  
wikyú'éta búbé. Ú bibyo i'yatú-  
mine Mwana wa Abeca amone'a  
lúmbaka abungye mi'ambo ya  
Wamwitú.

## Bahebulaniya 2:14

Na babo bana balémúbabúca  
babúcwa nake, lúmbaka balé na  
misuna na mshi, Yesú nake ahi-  
kanine nabo na anaba na mishi-  
nga ité yabo ya búmtú. A'écile  
bibyo nibo ú Iwake lu'u asonye  
húlya Wamwitú húbele na ma-  
kala ma lu'u.

## Bangalatiya 5:22, 23a

Inibo mbúto ya Mtéma, lulé lú'úndo, sohakélwa, alembe, 'wi-hangana, mishinga yangéne, masoka, ú'waca, ú'ondelela, 'wicibéla. Na malé ité mano, mi'a'é tayama'ambéla.

## Yohana 21:16

Lúnge anamtoca lükendo Iwa abélé nibo: Simoni mwana wa Yohana, húbe wangúnda? Simoni nibo: Ee Mwami húbe wikyé nibo na'u'únda. Yesú anammbwéla nibo: Únga yane mi'o'o.

## 1 Bakolito 13:1

Nina'anda útenda na tútendeci twa batú na twa bamalahika, na

mnga shilé na lú'úndo, ibé mane makambo ma'úba ité cù'i lya enge cilémukombwa.

## 1 Yohana 3:14

Becu twikyé nibo twahumine m-lu'u na úhingéla m-mbúlamu, lúmbaka twa'únda babúcwa netú. Na húlya washá'únda mmbúcwa nake, ibé alé m-lu'u.

## 1 Yohana 4:20

Mnga mtú atenda nibo: Na'u'únda Abeca, nake asomba mmbúcwa nake ibé acimba. Lúmbaka húlya washá'únda mmbúcwa nake wamúmona, tanabasha ú'únda Abeca washimúmona.

**Mi'ambo 10:39-41**

Na becu túlé túshingwa-misahi twa mano mose ma'écilwe m'mésé 'ya Bayula, na mwingi na Yelusalemi; na ibam-yakile na ú-mmambamba ú msalaba. Inibo húkyo Abeca ahúlú'úmcúla ihuma ú ba'u lusuku lwa asatú, anam'mwatéléca 'wilangésha bwasé. Tahilangishishe ú batú bose, inibo úlé ú cilya mbona ca Abeca cabele awa úsobola, nabo i becu, babele mú'úlya na úsola hamucunge na Yesú habele awa úcú'a ihuma ú ba'u.

**Mako 16:9**

A'écile acú'e ú lú'úla lusuku lwa úbalé'a lwa masuku mwenji,

atangile 'wilangésha úlé Maliya Makandalena, húlya wahúmatú-'ice mashile mwenji.

**Yohana 20:26-28**

Masuku énane ma'écile mawe, lúnge bake bahikécibwa babele m-numba, Toma nake abele nabo, Yesú ibyacule na bibé bibele byabukalwa, anahimana mwingi nabo, na anatenda nibo; Alembe abe umulé. Haho anabwéla Toma nibo; Lusha hobe msahi hano, úbole byane bikangya, ulushe na obe obo'o, ú'úme mwane mpanji, lúmbaka úle'e úba na ma'ani'ani, inibo úbe wa'waca. Toma anamkya'úla nibo; Mwami wane, lúnge Abeca wane.

## Yohana 5:25, 28, 29

Benebene namubwéla, ékyanga 'yacwa lunge i éno, ba'u i habashitungwe cù'i lya Mwana wa Abeca, na balya bashiléhungwe ibaha balamu. . . Tamú'olwa útangalwa na mano makambo, lúmbaka ékyanga éshicwe ba'u bose balé m-masénda ibahungwa lyake cù'i, nabo ibacú'a na balya ba'écile busonu ibacú'a lúmbaka ba'alélwe lúbangya.

## Baloma 6:3-5

Tamwikyé nibo, becu bose bahúlúcubé'wa nibo túsambibwe na Yesú Kélésitú, twahúlúcubé'wa mwingi na Iwake lu'u lúmba-

ka túsambe nake? Ú lúmbaka lwa 'wetú úcubé'wa bibyo twahúlúcí'wa hamucunge nake, mwingi na Iwake lu'u nibo ité bilya Kélésitú byacu'ile ihuma ú ba'u ú búbasha búlé na búcunde bwa Isetú Abeca, na i bibyo becu bange i bitú'úba mwingi na búlamu bwa mmbésé. Lúmbaka mnga twalúsambibwa hamucunge nake mwingi na lu'u Iwahikana na Iwake, na bibyo ibitúshisambibwe lúnge mwingi na úcú'a 'wahikana 'wake.

## Yakobo 5:8

Benu bange mwihangane ú'o-myá mitéma, lúmbaka úcwa 'wa Mwami Yesú úsele habwéhé.

**2 Timoteho 2:21**

Na mnga mtú anahibekanu'ya ewe imwene na batú basona ité babo, banatenda únibo ale'e 'wisonya, húkyo i'aba écubwa 'yan-yemibwa, lúmbaka ahitanga ewe hose úba mtú wa wake Mwami na wacelela 'walé, nake asú'úba mtú wi'úngya ú'amba mi'ambo yose yangéne.

**1 Petelo 1:2**

Isetú Abeca iwabalé'ile úmusobola uhuma ale, na úmushi'úla na Mtéma únibo munyemye Yesú Kélésitú, na úshi'úlwa na wake mshi: Bú'ombe na alembe bitende'elwe úmulé.

**Bahefeso 1:4**

Lúmbaka Abeca atúsobocile nibo túbe bake mwingi na Kélésitú, habele ésé ta'énabalé'wa úbúmbwa. Lúmbaka túbe bake batú basú'úlúlwa na bashi na ase-mbo ú make meso, mwingi na lwake lú'úndo.

**2 Bakolito 7:1**

Ú bibyo ba'únjwa nane, mu-manye nibo becu i batúmine túno túlaki twalakwa indé, twisú'úlúle ninga yose hélé ú mweko na m-mitéma, bibyo twacelela tú'omye 'wishi'úla mwingi na ú'wa Abeca boba.

## Matayo 3:11

Benebene ine nilémúcubé'a be-nu m-makyé nibo, múhikyú'e bwenu búbé, inibo húshicwe nu-ma nane alé na makala úhéta ine, lúnge shacelela tú'éte nibo nin-he'a byake bikakya, ewe i húshimúcubé'e ú Mtéma wa Mmaha na ú aya.

## Luka 1:74, 75

Nibo, anawa útúhonya m-maboo'o mwa basombani netú. Tú-hone ihuma m-mbúbasha mwa basombani netú, na útúha bú-tamba bwa ú'ambéla Abeca úshi úmona boba. Na úba bammaha

na búlamu ú make meso, suku cose ca 'wetú úlama.

## Bahebulaniya 13:12

Na ú lúmbaka Iwa bibyo, i'yatúmine Yesú nake ayakwa hanu-ma na habwingélélo bwa 'yoko 'ya mbúka únibo ashí'úle batú na wake mshi ewe imwene.

## Isaya 35:8

Na úlya i'waba ngyéla ya m'múlú, na hékyo ngyéla iyabú-cibwa ya mmaha; batú balé na búnyonyo tabashihétane mwingi nayo; inibo hékyo ngyéla iyaba ú lúmbaka Iwa balya banyaci, ina-'anda úba balé bilema, babo ta-bashicimine mwékyo ngyéla.

## 42 BATÚ BAKYELWA NA MTÉMA WA MMAHA

Esekiheli 36:27

Inabé'a wane Mtéma mulé benu, na úmunyaca mwingi na yane mi'a'é; na benu imwa'únga cane mangya na úci'éta.

Mi'ambo 13:52

Na bahikécibwa ba Atiyokiya bahúlúkyelwa na sohakélwa na Mtéma wa Mmaha.

Mi'ambo 1:8a

Inibo imwakya'anya makala mnga Abeca awa úbasaléca Mtéma wa Mmaha. Na benu imwaba twane túshingwa-misahi. . .

Mi'ambo 4:31

Na ba'écile bawe úhúna Abeca halya habúci'é hababele basanga-

nina, hanatenga nabo bose bana-kyecibwa na Mtéma wa Mmaha, na banasahúla Ikambo lya Abeca na építélwa.

Luka 11:13

Mnga benu mwikyé úha benu bana bitú byangéne na benu mulé babé, ina Isenu wa mwikúlú tanashihétakana úha balya balémú-úmúna Mtéma wa Mmaha.

Baloma 8:9

Inibo mnga Mtéma wa Abeca wanahi'ana mwingi nenu, benu tamúshicange mishinga ya búmtú, inibo mú'úba batú balémúcanga mishinga ya Mtéma. Inibo mtú hose húshi na Mtéma wa Kélé-sítú, ibé húkyo talé wake mtú.

1 Petelo 4:12, 13

Babúcwá nane, mule'e útanga-iwa ú mikele'o hélé mwingi nenu ya shingoshingo yamucwéla ité aya únibo hémukele'e, na'yo élé ité énge étu émwasha'olobela. Inibo mube mwasohakélwa; ité balémumonyibwa shingoshingo hamo na Kélésitú lúmbaka benu bange mukeyelwe na búsoka halya hashikúbúlélwe batú bwake bú-cunde.

Sabuli 37:3

'Wise'elele Mwene'ombe na ú'éta byangéne; Úlame m'mésé, na úbe wacelela.

Isaya 66:2

Lúmbaka 'wane úbo'o i'wabú-mbile bino bitú byose, itúma bino bitú byose byaba, ibyatenda Mwene'ombe; inibo húlya mtú wi'o'ya na húlé na mtéma wa'o-ndelelela, i húnishilole, húlya húshibe múcukuma hashibe mú-hungwa lyane ikambo.

Úkúbúlélwa 21:4

Nake i'acúla bikeke byose ú mabo meso. Na lúnge lu'u talúshi-beho tú'ete, hange malélo na bi-lélo, hange úbabacibwa tabishibe-ho tú'ete lúmbaka byose bya ale byawa úhétana.

## 1 Bakolito 10:13

Tahalé mkele'o húnamuukele'a húshinabashibwa na batú. Abeca alé wa ú'wacibwa, nake tashimule'elele nibo mukele'we úhéta bimúshinabasha, inibo ékyanga éshimuhúléle mkele'o, Abeca i'amuha makala lúmbaka mubashe'wihangana.

## Baloma 16:20

Na Abeca wa alembe, i'a'indakéla Wamwitú lúbélo m-manda na menu makúlú.

## Baloma 8:28

Lúmbaka becu twikyé nibo, mwingi na bitú byose Abeca alé-

mú'éta mi'ambo yangéne hamo na balya bam'múnda, nabo i balya bahúlúbúcibwa na 'wake ú'únda.

## Bahebulaniya 2:18

Na bino alémú'watéléca balya balé m-mikele'o, lúmbaka ewe imwene akele'ilwe na úmonyibwa shingoshingo.

## Isaya 43:2

Bikyanga byúlémúhétana mwinci na makyé, inaba hamucunge nobe; na byúshihétane mwingi na njiki, tacishi'ú'úmbye; lúnge bikyanga byúlémúnyata m'maya túshicike, hange ndami ca aya tacishi'úcikye.

**Úkúbúlélwa 3:12**

**Na húlya húshihéme inam'méta úba mkéngo m-lúbúnga Iwa Abeca ane, nake tashihumatú'e hemo tú'ete.** Na ine inasalanga úbanda nake cina lya Abeca ane, na cina lya mbúka ya Abeca ane; nayo i Yelusalemi ya mmbésé, hélya héshi'o'e uhuma mwikúlú 'wa Abeca ane. Lúnge inasalanga lyane cina lya mmbésé, úbanda nake.

**Úkúbúlélwa 3:21**

**Na balya bashihéme, inabaha búbasha bwa 'wi'ana ha'onga na-ne m'yane écumbé 'ya bwami, ité bilya ine binahémine nanahi-**

'ana ha'onga na Tata, m'yake écumbé 'ya bwami.

**Úkúbúlélwa 2:7**

**Húlya húlé na matú, na ahúngwéléle Mtéma bihúlémúbwéla móunga; Balya bashihéme, inabaha búbasha bwa úlya bikuma bya été 'ya búlamu, élé m-ndalo ya Abeca.**

**Úkúbúlélwa 3:5**

**Na balya bashihéme ibacwalé-'ibwa myenda ya mmaha; lúnge shishicingye mabo mena m'métabo 'ya búlamu. Na inahibanga bwasé-bwasé nibo balé bane batú mbele ya Tata Abeca, na mbele ya bake bamalahika.**

# ABECA ALÉMÚTÚBWÉLA ALONDO A ÚYAKA BÚKONDA

**Luka 16:18**

Na mtú hose wakyúmba wake m'maci na úkonda húnge ibe ahekyá; na húshikonde húlya wakyúmbwa na wake mlúme, nake ahekyá.

**1 Bakolito 7:10, 11**

Na ú balya bakélésitú bahúlú'úwa úkondana, nabasémya, lúnge talé ine wabasémya, inibo alé wetú Mwami Yesú, nibo, m'macikonjwa ale'e úbekanu'ana na wake mlúme. Na mnga m'macana abekanu'ana na wake mlúme, na ale'e úkonjwa, hange aye uhunganwa na wake mlúme; lúnge

mlúmyana alé'e úkyúmba wake m'maci.

**Baloma 7:2, 3**

Ú alolelo a m'macana húlé na mlúme akangwa na mi'a'é, mnga wake mlúme a'élé mlamu; na mnga húlya wake mlúme awa ú'wa, ibé húkyo m'macana ashibé'wa bútamba na hélya mi'a'é. Na mnga wake mlúme a'élé mlamu, nake akonjwa na húnge mlúme, húkyo ahúbúcibwa mmekya. Na mnga wake mlúme a'wa, húkyo m'macana a'úba bútamba, tashi'ébe akangwa na mi'a'é lúnge, ana'anda úkonjwa na húnge mlúme, tashibe mmekya.

## Matayo 24:27

Lúmbaka ité bilya mmeniheni biwikyúhenu'a ú téndé, na úmone'a ú ndékyo, bibyo i bishibe úcwa 'wa Mwana wa mtú.

## Úkúbúlélwa 3:11

Nilémú'úcwa lúbélo. Omya manga 'yulé na'yo, lúmbaka tahabe mtú hú'únyaka é'úmbú 'ya obe úhéma.

## Matayo 24:30

Bibyo amanyi'éco a Mwana wa mtú i ha'ashimone'e mwikulú, na banyabilongo bose ba m'mésé ibahila alulú, na haho i habashimone Mwana wa mtú halú'úcwa

úbanda na macu ma mwikulú, hamo na búbasha, na búcunde bwa manga.

## Mako 8:38

Lúmbaka mtú hose húshimone-ne ine abúle na byane binwa byose, mwingi na éno ébúci 'yasha-'waca Abeca na 'ya búbé, Mwana wa mtú nake a'úmmonena abúle nakúnge, hashicwéle m-mbúcunde bwa Sekyé, hamucunge na bamalahika bamaha.

## Yohana 14:3

Na mnga naya úmu'úngéla maci'é, inahoto'anya lúnge úcwa úmuhénda nibo túye 'wane, nibo hanilé benu bange i hamú'úba.

# 48 ÚCWA 'WA KÉLÉSITÚ LÚKENDO LWA ABÉLÉ

Luka 12:40

Benu bange mube mwi'úngya, lúmbaka ékyanga émwashahise-'elela ibe i éshicwéle hemo Mwana wa mtú.

1 Yohana 3:2

Banane, bino túsele bana ba Abeca, inibo tabinamayibwa tú-'éte bilya bitúshibe. Lúmbaka twikyé nibo halya hashimone'ele Yesú itwahikana nake, lúmbaka itwammona ité byalé.

Úkúbúlélwa 16:15

Lole, nú'úcwa ité mmibi. Bú-békalo úlé húlya wa'esha, na húlyá wa'únga yake myenda lúmba-

ka tanyate bú'úkú, batú babalé'e úmona 'yake é'úkú.

Mi'ambo 1:11

Banabatoca nibo: A benu batú ba Ngalilaya, lúmbaka Iwa'é mwahimana haho mülémúlola mwikúlú? Húno Yesú watélúlwa uhuma mwingi nenu na úhecibwa mwikúlú i'acwa lúnge ité bibyo bimwammona byahecibwa mwikúlú.

Matayo 16:27

Lúmbaka Mwana wa mtú i'acwa m-mbúcunde bwa Sekyé, hamucunge na bake bamalahika, na haho i hashitange úlé mtú hose byacelela na yake mi'ambo.

# **IKAMBO LYA ABECA**

**Luka 21:33**

**Ikúlúna éré ibyahétana, inibo lyane Ikambo taléshihétane tú'-éte.**

**Sabuli 119:11**

**Nabisá lyobe Ikambo m-wane mtéma, únibo nina'úlúbélá.**

**Sabuli 119:105**

**Lyobe Ikambo húlé mwenge m-mane makúlú, lúnge lúlé Iwenge m-yane ngyéla.**

**2 Timoteho 3:16**

**Byasalangwa byose bya mmaha byalombolwa na Abeca, byacelela**

**úhikéca mahikéco ma benebene na úsúngúla batú ú bwabo búbé, na úbalombola, na úbahana mahano ma úlulé'a bwabo búlamu.**

**Matayo 22:29**

**Yesú anabakya'úla nibo: Mwacimina, lúmbaka tamwikyé byasalangwa ibyatenda, hange búbasha bwa Abeca.**

**2 Petelo 1:21**

**Lúmbaka búng'angúci tabwacule na ú'únda 'wa batú, inibo becu batenjile makambo mahuma úlé Abeca, na 'wa úlombolwa na Mtéma wa Mmaha.**

Published in numerous languages by World Missionary Press, Inc., as God supplies funds in answer to prayer. **For questions or more information by country, visit: [www.wmp-contacts.org](http://www.wmp-contacts.org)**

Scripture text used by permission of United Bible Societies Africa Regional Centre, Nairobi, Kenya.

World Missionary Press  
PO Box 120  
New Paris, IN 46553-0120 USA  
[www.wmpress.org](http://www.wmpress.org)



Read booklets online or by App  
[www.wmp-readonline.org](http://www.wmp-readonline.org)